

Owczarek, Janina / Róziiewicz, Jerzy

Historiografia polska i rosyjska w ostatnich dwóch dziesięcioleciach. Czy rzeczywiście przełom?

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 45/2, 180-181

2000

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

siebie obowiązek pełniejszego udrożnienia kanałów informacyjnych z Jakucji do Polski tak, by powzięte postanowienia kończące konferencję przybrały możliwie szybko realny kształt. Osobne wyrazy uznania należą się kierownictwu Stowarzyszenia „Polonia“ w Jakucku, w osobie Walentyny Szymańskiej. To jej upór i wielomiesięczne starania przyczyniły się do tego, że Jakucja przybliżyła się do Polski. Sądzę, że owo zbliżenie zaowocuje niebawem wspólnymi publikacjami naukowymi, wcześniej jednak ukażą się drukiem materiały z tej na prawdę interesującej konferencji.

Przypisy

¹ W związku z tą tematyką także w polskim piśmiennictwie pojawił się nurt książek wspomnieniowych; profesjonalnym wydawcą tej literatury jest „Biblioteka Zesłańca“ założona przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Ponadto reaktywowany w 1989 roku Związek Sybiraków prowadzi również działalność wydawniczą z tego zakresu.

² A. Kuczyński: *Mitologizacja polskich dziejów na Syberii. Mit Sybiraka*. W: *Polskie mity polityczne XIX i XX wieku*. Red. W. Wrześniński. Wrocław 1996 s. 199–218.

³ Z jej inicjatywy zorganizowana została wystawa pod nazwą „Polacy w Krasnojarskim kraju“, prezentowana w Krakowie w dniach od 28 października do 15 listopada 1999 w Bibliotece Jagiellońskiej.

⁴ Artykuły na ten temat ukazują się na łamach „Przeglądu Wschodniego“ i „Wrocławskich Studiów Wschodnich“. Publikowane są również na łamach rocznika „Niepodległość i Pamięć“. Często też pojawiają się w innych periodykach naukowych.

⁵ W roku 1997 odbyła się we Wrocławiu międzynarodowa konferencja na temat związków polsko-syberyjskich, której pokłosiem jest tom studiów pt. *Syberia w historii i kulturze narodu polskiego*. Redakcja naukowa A. Kuczyńskiego. Wrocław 1998.

⁶ Zobacz sprawozdanie z tej konferencji opublikowane w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki“ 1999 nr 3–4 s. 225–230.

⁷ Tematyka referatów podana według programu konferencji.

Antoni Kuczyński
(Wrocław)

HISTORIOGRAFIA POLSKA I ROSYJSKA W OSTATNICH DWÓCH DZIESIĘCIOLECIACH CZY RZECZYWIŚCIE PRZEŁOM?

Konferencja na wymieniony w tytule niniejszej notatki sprawozdawczej temat odbyła się w Warszawie w dniach 28–29 września 1999 r. Konferencję zorganizowała Komisja Historyczna Polskiej Akademii Nauk i Rosyjskiej Akademii

Nauk. Komisja ta istnieje już ponad trzydzieści lat, powstała bowiem w 1965 r. pod nieco inną nazwą jako dwustronna Polsko-Radziecka Komisja Historyczna PAN i AN ZSRR. Na jej czele stali wybitni uczeni, m.in. znakomici historycy Ludwik Bazylovv i Juliusz Bardach ze strony polskiej, ze strony radzieckiej zaś wybitny archeolog i historyk Boris Rybakow oraz Jarosław Szczapow. Komisja niemal corocznie organizowała przemiennie w obu krajach zwykle dwudniowe konferencje monotematyczne, poruszające zagadnienia wszelakich polsko-rosyjskich powiązań sięgających chronologicznie od średniowiecza do czasów najnowszych.

W obradach konferencyjnych nie obyło się od wielu elementów z zakresu historii nauki i oświaty, szczególnie dwie konferencje były zdominowane tą problematyką, mianowicie odbyta w Krakowie w 1976 r. konferencja *Polsko-rosyjskie związki kulturalne drugiej połowy XIX wieku i początku XX wieku ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń rewolucyjnych lat 1905–1907* oraz konferencja *Polscy profesorowie i studenci w uniwersytetach Rosji (XIX–początek XX w.)*, jaka miała miejsce w Kazaniu w dniach 13–15 października 1992 r. Materiały z obu tych konferencji zostały opublikowane.

Ostatnia konferencja dwustronnej Komisji, niejako jubileuszowa, bo to już trzydziesta z kolei, poświęcona była całkowicie dziejom ćwierćwiecza historiografii polsko-rosyjskich związków, szczególnie omawiano publikacje i dokonania badaczy z obu krajów zajmujących się historią najnowszą, a więc problemami dotyczącymi wojny polsko-bolszewickiej z 1920 r. i tragicznego roku 1939 oraz powstania warszawskiego z 1944 r. Kilka referatów dotyczyło jednak wieków wcześniejszych, nawet okresów średniowiecza i odrodzenia. Na szczególną uwagę z racji problematyki, jaką zajmuje się „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki“, zasługuje referat profesora Zbigniewa Wójcika *Historia nauki w Rosji i w Polsce. Kontakty badawcze i ogólne problemy*. W swoim referacie prof. Z. Wójcik odnotował poważniejsze kontakty polskich i radzieckich historyków nauki w ostatnim trzydziestoleciu, ale przy tym zbyt dużo miejsca poświęcił powstaniu Polskiej Akademii Nauk jako tworu stalinowskiego i kopii radzieckiej akademii nauk. Naszym zdaniem jest to sąd wielce uproszczony, co też i znalazło wyraz w głosach dyskusyjnych (m.in. prof. J. Bardacha).

Drukowany program konferencji przewidywał wygłoszenie 23 referatów, w tym 9 zgłoszonych z Rosji, z których jednak kilka nie zostało przedstawionych, przede wszystkim z powodu nie przybycia do Warszawy niektórych referentów, tak z Rosji, jak i z Polski.

Janina Owczarek, Jerzy Róziwicz
(Warszawa)